

Данило Кравець

Львів (Україна)

**АРХІВ МИРОСЛАВА ПРОКОПА У ФОНДАХ
ВІДДІЛУ РУКОПИСІВ ЛЬВІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМ. В. СТЕФАНИКА**

Мирослав Прокоп (1913–2004) народився у Перемишлі, де закінчив українську гімназію. З молодих років влився до лав Організації українських націоналістів (ОУН). З 1930 р. М. Прокоп вивчав право в Університеті Яна Казимира у Львові. Згодом продовжив навчання у Берлінському та Мюнхенському університетах, а також в Українському вільному університеті, де одержав диплом доктора права. У 1941 р. з початком німецької-радянської війни М. Прокоп був у розпорядженні Провідника ОУН(б) М. Лебеда, брав активну участь у діяльності українських націоналістів, зокрема входив до делегації на переговорах з польською Армією Крайовою та був редактором підпільного часопису ОУН «Ідея і Чин», брав участь у III Надзвичайному Великому Зборі ОУН (1943 р.). Фондоутворювач стояв біля витоків Української головної визвольної ради (УГВР).

По закінченню бойових дій на території України, М. Прокоп перебуваючи в еміграції став членом Закордонного Представництва УГВР. Впродовж 1952–1974 рр. М. Прокоп обіймав посаду заступника голови української видавничої фірми-корпорації «Пролог», яка базувалась в Нью-Йорку, а в 1974–1981 рр. став її головою. М. Прокоп був одним із засновників журналу «Сучасність». Відзначився як активний дописувач видань: «Сучасна Україна», «Український самостійник», «Свобода».

Архів М. Прокопа у 2009 р. передав до відділу рукописів ЛННБУ ім. В. Стефаника відомий український меценат О. Антонович.

Формування архіву перебуває на завершальній стадії, що передує процесу введення його у науковий обіг. Матеріали особистого характеру (біографічні документи) наявні в незначній кількості, а саме йдеться про машинопис автобіографії, доведеної до 1990-х рр., та машинопис (з правками від руки) спогадів М. Прокопа. Наявні також вирізки з газет із згадкою про фондоутворювача та оголошення про його публічні виступи.

Творчі матеріали та наукові праці М. Прокопа складають значну частину архіву фондоутворювача. Статті та публіцистичні матеріали умовно можемо розділити на такі тематичні групи: публікації М. Прокопа на історичну тематику; статті про становище в УРСР; рецензії; публікації та виступи в яких йдеться про діяльність української еміграції в Європі та США; статті про зовнішньополітичну ситуацію у світі та українське питання; окрема група публікацій фондоутворювача присвячена національному питанню в СРСР; статті про становище у Польщі у 1970–1980-х рр.; публікації М. Прокопа про Росію (СРСР) та українсько-російські взаємини; дві статті у «Студентському Вістнику» за 1938 р.

Не менший науковий інтерес викликають й збережені в архіві М. Прокопа матеріали, пов'язані з громадсько-політичною діяльністю фондоутворювача. До них належать документи, які висвітлюють діяльність тих інституцій та організацій, з якими співпрацював М. Прокоп: УГВР, ОУНз, «Пролог», НТШ в Америці (Нью-Йорк), Українська республіканська партія та ін.

Надзвичайно широко в архіві фондоутворювача представлене листування. Збереглася як кореспонденція М. Прокопа, так епістолярій інших осіб. Хронологічно епістолярна спадщина фондоутворювача охоплює період від 1946 р. по 2001 р. М. Прокоп підтримував тісні контакти з такими визначними українськими громадсько-політичними діячами як: Л. Ребет, Д. Ребет, І. Гриньох, Є. Стахів, М. Стахів та ін. Серед кореспондентів фондоутворювача було багато іменитих українських науковців та вчених: О. Оглоблин, І. Лисяк-Рудницький, Л. Винар, Ю. Шевельов, Р. Смаль-Стоцький. Активну переписку вів М. Прокоп із різними інституціями та установами: редакція газети «Народна Воля»,

НТШ в Америці, Об'єднання колишніх вояків УПА, Українська Гетьманська Організація, Український національний музей тощо.

Архів М. Прокопа містить значну кількість документів, листування та інших матеріалів про окремих осіб. Наявні газетні вирізки, фотографії, епістолярій таких відомих вчених: І. Кедрин-Рудницький, В. Кубійович, О. Прицак, Р. Шпорлюк, О. Шульгин, Р. Тожецький та ін. Інформація про діячів українського націоналістичного руху також широко представлена в архіві (В. Кук, М. Лебедь, С. Бандера, Р. Шухевич, П. Мірчук і ін.).

Отже, і постать М. Прокопа, і його архів у відділі рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаника становлять неабиякий дослідницький інтерес. Після того, як архів М. Прокопа буде сформований та введений у науковий обіг, для дослідників відкриється доступ до багатьох цінних документів, які висвітлюють різні аспекти діяльності як самого фондоутворювача, так і осіб та організацій з ним пов'язаних. Цінним архів буде і для всіх тих, хто цікавиться життям української діаспори в США після Другої світової війни.

Список основних джерел та літератури:

1. Панченко О. Мирослав Прокоп. нарис політичного портрету / О. Панченко. – Гадяч : «Гадяч», 2002.
2. Kuzio T. U.S. Support for Ukraine's liberation during the Cold War : A Study of Prolog Research and Publishing Corporation / T. Kuzio // Communist and Post-Communist Studies. – 2012. – № 14.